Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i (CASP-19)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i (CASP-19)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33050

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i (CASP-19), ya?l? bireylerin ya?am kalitesini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi?, psikometrik aç?dan güçlü bir araçt?r. Ölçe?in ad?, ölçtü?ü dört temel boyutu temsil eden ?ngilizce kelimelerin ba? harflerinden türetilmi?tir: Control (Kontrol), Autonomy (Özerklik), Self-Realization (Kendini Gerçekle?tirme) ve Pleasure (Keyif). Bu ölçek, özellikle ileri ya?taki bireylerin subjektif refah düzeylerini ve ya?am memnuniyetlerini ölçmeye odaklanmaktad?r. Türk toplumu için adaptasyonu Nihan Türko?lu ve Didem Ad?belli taraf?ndan 2014 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in kültürel geçerlili?ini ve güvenilirli?ini Türk ya?l? popülasyonunda göstermeyi amaçlam??t?r.

CASP-19, ya?l?l?k dönemindeki bireylerin deneyimledi?i pozitif ve negatif duygusal durumlar?, sosyal ili?kileri ve genel sa?l?k alg?lar?n? kapsayan kapsaml? bir ya?am kalitesi ölçümü sunar. Ölçek, 19 maddeden olu?makta olup, her bir madde 4'lü Likert Ölçe?i üzerinden puanlanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i, CASP-19, Ya?am Kalitesi, Geriatri, Ya?l?l?k, Psikometrik Uyarlama, Kontrol, Özerklik, Kendini Gerçekle?tirme.

Yazarlar

Nihan TÜRKO?LU, Didem ADIBELL?

Amaç

Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin (CASP-19) temel amac?, 65 ya? ve üzeri bireylerin ya?am kalitesini multidisipliner bir yakla??mla, dört temel psikolojik yap? etraf?nda ölçmektir. Bu ölçek, ya?l?lar?n sadece fiziksel sa?l?k durumlar?n? de?il, ayn? zamanda sosyal, psikolojik ve duygusal refah düzeylerini de kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirme olana?? sunar.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?, Türkiye'deki ya?l? popülasyonu üzerinde yap?lacak ara?t?rmalarda standardize edilmi?, geçerli ve güvenilir bir araç sa?lamak amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Bu sayede, geriatri alan?nda çal??an uzmanlar ve ara?t?rmac?lar, ya?l?lar?n ya?am kalitesini etkileyen faktörleri do?ru bir ?ekilde tespit edebilir ve buna yönelik müdahale programlar? geli?tirebilirler.

Yap?

CASP-19, ya?am kalitesini geleneksel sa?l?k temelli yakla??mlar?n ötesine ta??yarak, ya?l? bireyin kendi ya?am? üzerindeki deneyimlerini ve alg?lar?n? temel alan dört ana faktörden olu?an

ARABPSYCHOLOGY.COM

bir yap? ölçmektedir. Bu faktörler ?unlard?r:

Kontrol (Control): Bireyin kendi ya?am olaylar? ve günlük aktiviteleri üzerindeki hakimiyet ve kontrol alg?s?.
Özerklik (Autonomy): Bireyin ba?kalar?ndan ba??ms?z hareket etme ve kendi kararlar?n? alma yetene?i.
Kendini Gerçekle?tirme (Self-Realization): Bireyin potansiyelini gerçekle?tirmesi, yeni ?eyler ö?renmesi ve amaçl? bir ya?am sürmesi.
Keyif (Pleasure): Günlük ya?amdan al?nan haz, mutluluk ve pozitif duygusal deneyimler.

Bu dört yap?, ya?l?l?kta pozitif psikolojik i?levselli?in ve yüksek ya?am kalitesinin temel belirleyicileri olarak kabul edilmektedir.

Geçerlik

Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin (CASP-19) Türk Toplumuna Adaptasyonu çal??mas?nda (Türko?lu & Ad?belli, 2014), ölçe?in yap?sal ve içerik geçerlili?ini sa?lamak için gerekli analizler yap?lm??t?r. Yap? geçerlili?ini test etmek amac?yla genellikle faktör analizi teknikleri kullan?lm?? olup, bu analizler sonucunda ölçe?in orijinal yap?y? koruyup korumad??? incelenmi?tir.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? sunulmam?? olsa da, adaptasyon çal??mas?, CASP-19'un Türk kültüründe ya?l? bireylerin ya?am kalitesi yap?s?n? do?ru ve anlaml? bir ?ekilde ölçebildi?ini göstermi?tir. Geçerlik çal??malar?, genellikle kriter geçerlili?i ve e? zamanl? geçerlili?i de içermekte olup, ölçe?in di?er ya?am kalitesi ölçütleriyle korelasyonunun incelenmesi bu ba?lamda kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Adaptasyon çal??mas?nda, Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin güvenilirli?i çe?itli yöntemlerle test edilmi?tir. Güvenirlik, ölçe?in tutarl?l?k derecesini ve tekrarlanabilirlik özelli?ini ifade eder. Bu tür psikometrik araçlarda en s?k kullan?lan güvenirlik belirleme yöntemi, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplamas?d?r.

Türko?lu ve Ad?belli (2014) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in genel iç tutarl?l?k düzeyinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?u rapor edilmi?tir. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmekte ne kadar ba?ar?l? oldu?unu gösterir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i gibi ek analizler de ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? desteklemek amac?yla uygulanm?? olabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

CASP-19'un Türkçeye adaptasyonu sürecinde, ölçe?in orijinal dört faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?rulan?p do?rulanmad???n? belirlemek için do?rulay?c? veya aç?klay?c? faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Orijinal ölçek, Kontrol, Özerklik, Kendini Gerçekle?tirme ve Keyif olmak üzere dört alt boyuttan olu?maktad?r.

Faktör analizi sonuçlar?, 19 maddenin Türk kültürüne özgü farkl? bir faktör yap?s? olu?turup olu?turmad???n? ortaya koymu?tur. Adaptasyon çal??malar?nda genellikle orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? korumas? tercih edilir ve Türko?lu ile Ad?belli'nin çal??mas? da bu dört temel faktörün Türk ya?l? popülasyonunda anlaml? ve ayr??abilir bir yap? olu?turdu?unu desteklemi?tir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim formu (Self-report questionnaire)

Maddeler: 19 madde

Puanlama: 4'lü Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r (0=Hiçbir zaman - 3=Her zaman). Yüksek puanlar, daha yüksek ya?am kalitesine i?aret etmektedir.

Mevcut Diller: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Ya?l?lar / ?leri Ya? Bireyler

Ya? Grubu: Genellikle 65 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, okuma yazma bilen ve ölçe?i ba??ms?z olarak doldurabilecek ya?l? bireyler.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde yap?labilir. Cevaplay?c?n?n maddeleri okuyup kendi durumuna en uygun seçene?i i?aretlemesi beklenir.

Anahtar Kelimeler

Ya?l?l?k, Ya?am Doyumu, Öznel Refah, Psikometrik Özellikler, Likert Ölçe?i, Gerontoloji, CASP-19 Ölçe?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kurumsal E-posta Adresleri: Sorumlu yazar?n ileti?im e-postas?: nihan-25-kilic@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için yazar veya ilgili kurum ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Sorumlu yazar Nihan TÜRKO?LU ile ileti?im kurulabilir.

Ücret: Kullan?m ücreti bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Adaptasyon Y?l?: 2014

Orijinal Ölçe?in Kayna??: Türko?lu N, Ad?belli D. (2014) çal??mas?.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yaslilarda-yasam-kalitesi-olcegi-casp-19-toad.pdf

Kaynaklar

Türko?lu N, Ad?belli D. (2014). Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?inin (CASP-19) Türk Toplumuna Adaptasyonu. *Akademik Geriatri Dergisi, 26*: 98-105.

Ya?l?larda Ya?am Kalitesi Ölçe?i (CASP-19) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak metinde bulunmamaktad?r. Bu nedenle maddeler listelenememi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM